

NIEOBRZEZANY (53) *part praet pass pf*

nieobrzezany (50), **nieobrzazany** (4); nieobrzazany *OrzQuin* (2); nieobrzezany : nieobrzazany *Leop* (11:2).

W pisowni łącznej (31), *w rozłącznej* (22); -z- (52), -ż- (1).

Oba e, o oraz a jasne.

sg m N nieobrzezany (12). ◊ *G* nieobrzezan(e)go (2). ◊ *D* nieobrzezan(e)mu (2). ◊ *A* nieobrzezan(e)go (2). ◊ *L* nieobrzezanym (1). ◊ *n N* nieobrzezan(e) (2). ◊ *G* nieobrzezaného (4); -ého (1), -(e)go (3). ◊ *A* nieobrzezan(e) (1). ◊ *pl N m pers* nieobrzezani (7). ◊ *G* nieobrzezanych (12). ◊ *A m pers* nieobrzezan(e) (1). *subst* nieobrzezan(e) (1). ◊ *I m* nieobrzezan(e)mi (3) *Leop* (2), *BudNT*, nieobrzezanymi *CzechRozm* (2). *n* nieobrzezanymi (1).

Sł stp notuje, Cn w innym znaczeniu, Linde XVI w. s.v. obrzezać; poza tym XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) s.v. obrzezek oraz w objaśnieniu s.v. nieobrzezaniec.

1. *Na którym nie dokonano rytualnego obrzeżania; incircumciscus Vulg, PolAnt; praeputiatus PolAnt; praeputium habens Vulg* (52) : Włzyfcy ci pobići/ y pádájący mieczem/ kthorzy zftąpili nie obrzeżani do ziemię [!] ostháteczney/ [...] pośrodku zabitych położeni są. *Leop Ez* 32/24; Y będzie fądził ten który z przyrodzenia iefth nieobrzázánym *Leop Rom* 2/27, *Ez* 32/21, 25, 26, 30; *BibRadz Gen* 17/14, *Iudic* 14/3; A nie obrzeżany mężczyzná który nie obrzeże ciáła napłtetku fwego/ wygládzona będzie dużá ona z ludzi fwych *BudBib Gen* 17/14; A ták fyny ich miáfto onych famyh poftánowione obrzezał Iehofzua bo nápltetowáci (*marg*) To iefth nie obrzeżany. (-) byli/ ponieważz ich nie obrzezowano w drodze. *BudBib Ios* 5/7; *BudNT przedm* a5v; tedy te [*niezgody*] naydziej od iednego nieobrzeżanego nowe^{go} pogánożydowiná á wielkiego odmieńcá zebráne *CzechRozm* 147v; Aza tego niewielz/ co przeciw niemu mowią/ teráznieyfzy nowi nieobrzeżani żydowie *CzechRozm* 223, 77v, 79v, 97v *marg*, 148, **3; bo oni co fię ná pułczy przez lat czterdzieści rodzili/ nieobrzeżani byli *SkarŻyw* 501; *NiemObr* 41; *WujNT Act* 11/3, *Rom* 2/27.

W przeciwstawieniach: »obrzezany, obrzezujący się ... nieobrzezany« (2): iákobyście też ná potym y wy fami przez fię/ ná tákowe chytre ták ftarych obrzeżanych iáko y nowych nieobrzeżanych żydow/ od Ewánieliey Chriftułowey zbiegow [...] wywody y zágadánia/ odpowiedác mogli. *CzechRozm* A7; Ale Páweł nie piął tego do żydw [!] obrzezuiących fie/ ále do Pogánow nieobrzeżanych *CzechRozm* 76v.

W charakterystycznych połączeniach: *Abraham nieobrzezany(-ni)* (2), *chrystyjanin, Filistyni, ludzie, mężczyzna(mąż)* (3), *poganin, poganożydowin, żyd* (6),

Przen (13) : Thwárdey krzczyce/ á nie obrzeżanych ferc y wlfy/ wyfcie fie záfwdy Duchowi S: fprzećiwili *Leop Act* 7/51, *Ier* 9/26; Niechayże iedno ten Dawid Polfki/ ná thé nie obrzázáného fercá/ y nie obrzázanych warg Goliáty/ [...] tych kámieni dobedzie/ látwie I.K.M. y to Kácérftwo potłucze *OrzQuin O; RejPos* 22v, 75v; oto nie obrzeżáne vcho ich *BudBib Ier* 6/10; o fktkách iego duchownych fercem kámieniŃtym myŃlic/ á wfty nieobrzeżanymi mowić? *CzechRozm* 185, 80, 235; *WujNT Act* 7/51.

nieobrzezany na czym (1): dokądby fie fkáżonymi y ná fercu nieobrzeżanymi/ y Bogu nieprzyáznymi być nie poználi *CzechRozm* 88v.

nieobrzezany w czym (1): odmienia w łobie ono łerce łwoie złe á łwowlne/ á iáko ie Pan przez Proroká przezwał/ nie obrzezáne w złołciach łwoich *RejPos* 118v.

W charakterystycznych połączeniach: nieobrzezane serce (9), ucho (4), usta, wargi.

α. *W funkcji rzeczownika (15)* : Y ty thedy w połrzodku nieobrzezánych będzieł łtárty *Leop Ez* 32/28; Tam Idumea/ y krolowie iey/ y włłyłty Wodze iey [...] ktorzy z nie obrzezánemi łpáli *Leop Ez* 32/29, *Ez* 32/27, 32, *Rom* 2/26; *BibRadz Rom* 2/26, 27; Thákże o báránie Páłzchy/ ktorey łie nie godziło pożywác nie obrzezánemu. *CzechRozm* 99v; niektorzy Zydzi náwroceni poczęli łię byli burzyć náprzećiw [...] Apołtołowi/ iż nieobrzezáne y od zwiázek łtárego zakonu wolne przypułzczał do łáłki Ewángeliey *WujNT* 521, *Rom* 2/26, s. 530.

W przeciwstawieniach: »obrzezany (2), obrzezaniec ... nieobrzezany« (3): iáko nieiełł zydowin/ áni pogánin/ áni niewolnik/ áni wolny w Kryłtułie/ ták tełz nieiełł/ áni obrzezany/ áni nieobrzezány *KrowObr* 139v; Bo iełli łie do łámeo báráná Páłzchy nie godziło nieobrzezánemu [!] przyłtępowác/ áni go z drugimi obrzezánćámi pożywác. *CzechRozm* 101v; *WujNT Rom* 3/30.

Przen (1) :

W połączeniu szeregowym (1): Błogoláwione otzy/ ktore widzą [...] PAPIEZA Rzymłkiego/ [...] Nieprzyiácielá ręki Bożey/ niełprawiełliwego/ nieobrzezánego nietzyłłtego/ Wężá zwiłego/ Krolá łynow puchy *KrowObr* 242v.

2. *Któremu nie obcięto gałęzi (1)* : Imputatus, quod non est putatum, id est purgatum et proprie de vineis et arboribus dicitur, Nieobrzezány/ nieobcięty/ yáko w winnicách czinią. *Mqcz* 333c.

Synonimy: **1.** *napłętowaty*; **2.** *nieobcięty*.

Cf **NIEOBRZEZANIEC, OBRZEZANY**